

OVER DREMPELS

*Projectoproep rond het versterken van het recht op vrije tijd voor
kinderen en jongeren in de jeugdhulp*

10.01.2022

INHOUD

1	Inleiding en doelstelling	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Doelstelling	5
2	Wie is de doelgroep?	6
3	Wat wordt ondersteund	6
4	Aan welke criteria wordt een project getoetst?	7
4.1	Ontvankelijkheid	7
4.2	Beoordelingscriteria	8
4.2.1	Omgevingsanalyse	8
4.2.2	Projectaanpak	8
4.2.3	Samenwerkingsverband	8
4.2.4	Co-creatief en participatief werken	9
4.2.5	Verduurzaming	9
4.2.6	Verhouding tussen de gevraagde middelen en de beoogde resultaten	9
5	Procedure en termijn	9
6	Budget	10
6.1	Duiding bij de subsidieerbare kosten	10
6.1.1	Loonkosten	11
6.1.2	Werkingskosten	11
6.2	Duiding bij niet-subsidieerbare kosten	11
6.2.1	Loonkosten	11
6.2.2	Werkingskosten	11
7	Begeleidingsopdracht en intervisie	11
8	Contact	12

1 INLEIDING EN DOELSTELLING

1.1 ACHTERGROND

De ministers van Jeugd en Welzijn slaan de handen in elkaar om binnen het kader van het [Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan](#) (JKP) in te zetten op een duurzame brug tussen jeugdhulp, jeugdwerk en andere (vrijetijds)actoren om zo de drempels die het recht op vrije tijd van kinderen en jongeren in de jeugdhulp belemmeren, weg te werken.

Het belang van het ten volle kunnen beleven van vrije tijd en spel, en het kunnen deelnemen aan culturele en artistieke activiteiten, kan dan ook niet onderschat worden. Artikel 31 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind omschrijft dit als volgt :

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven. 2. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind volledig deel te nemen aan het culturele en artistieke leven, bevorderen de verwezenlijking van dit recht, en stimuleren het bieden van passende en voor ieder gelijke kansen op culturele, artistieke en creatieve bezigheden en vrijetijdsbesteding.”

Kortom, het recht op vrije tijd is een basisrecht voor **alle kinderen en jongeren**. Deze nood wordt onderschreven door de Vlaamse Regering, in het regeerakkoord 2019 – 2024:

“Jeugdwerk is meer dan vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren. We willen een versterking van het jeugdwerk. Er is een uitbreiding van de capaciteit nodig. We willen hierbij aandacht geven aan de grotere diversiteit (kinderen en jongeren met een beperking, met een lage opleiding, in armoede, met etnisch culturele achtergrond en LGBTQ+-jongeren) bij de huidige generatie kinderen. Alle kinderen en jongeren moeten kunnen deelnemen aan een jeugdbeweging of vrijetijdsactiviteiten in het jeugdwerk. Hiertoe rollen we samen met de jeugdsector concrete beleidsmaatregelen uit. We willen hierbij waakzaam blijven om het jeugdwerk niet te instrumentaliseren voor de realisatie van maatschappelijke doelstellingen.”

Het in 2016 uitgevoerde grootschalige onderzoek 'vrije tijd van jongeren in residentiële voorzieningen: persoonlijke ruimte of hulpverleningsruimte?'¹ van AP Hogeschool beschrijft hoe belangrijk vrije tijd is in het leven van kinderen en jongeren:

“Vrije tijd en vrijetijdsparticipatie aan georganiseerde vrijetijdsactiviteiten dienen verschillende functies: van plezier en ontspanning, over het ontdekken en ontwikkelen van talenten en competenties naar het oefenen van sociale vaardigheden, groeien in vriendschappen of uitbouwen van een sociaal netwerk. De vrijetijdsruimte biedt andere mogelijkheden voor ontwikkeling dan thuis, op school of binnen de hulpverlening. Het is op het kruispunt van de mogelijkheden binnen een vrijetijdscontext en de leefwereld van de jongeren dat het potentieel ontstaat om veerkracht te ontwikkelen.”

---

¹ [“Vrije tijd van jongeren in residentiële voorzieningen: persoonlijke ruimte of hulpverleningsruimte?” – Artesis Plantijn Hogeschool](#)

Helaas merken we, onder andere vanuit dit onderzoek, dat het toegang krijgen tot dit recht nog steeds niet evident is voor kinderen en jongeren in de jeugdhulp (en breder: in kwetsbare situaties). Volgens het onderzoek slaagt slechts 30% van de 87 bevroegde voorzieningen er in om voor meer dan de helft van de jongeren de vroegere vrijetijdsbestedingen voort te zetten. Jeugdhulpvoorzieningen focussen vooral op het eigen aanbod. Deelnemen aan een extern aanbod wordt bemoeilijkt door praktische, organisatorische (dus financiële) bezwaren. Eens kinderen en jongeren veranderen van voorziening leidt dit ook tot het stopzetten van vrijetijdsactiviteiten, waardoor ze continuïteit missen in hun vrijetijdsbesteding. Samenwerking met sport-, vrijetijds- of jeugdwerkverenigingen ontstaat vooral in functie van de behoeften en noden van een individuele jongere, maar dergelijke samenwerkingen zijn zelden structureel of wederkerig. De voorziening heeft een dubbele rol in de organisatie van het vrijetijdsaanbod voor jongeren: zowel poortwachter als bruggenbouwer. Het onderzoek toont aan dat de rol van poortwachter in de residentiële voorzieningen vaak nog te veel doorweegt, terwijl de rol van bruggenbouwer meer aandacht verdient.

De rol van bruggenbouwer met het lokale jeugdwerk moet verder uitgebouwd worden. De bevroegde jongeren beleven het concept 'vrije tijd' niet anders dan hun leeftijdsgenoten buiten de voorziening: het is de tijd om te spelen en met vrienden bezig te zijn. Het onderzoek spreekt over 'ont-moetingstijd', waarbij de vrije tijd dient als een moment waarin niets moet. Zoals zo vaak vermeld: het gaat om kinderen en jongeren met dezelfde dromen en wensen, ze bevinden zich enkel in een ongewone situatie. Ook getuigenissen van kinderen en jongeren tonen ons dat het vaak moeilijk is om hun recht op vrije tijd te waarborgen. Kinderen en jongeren in een kwetsbare situatie krijgen minder kansen en hebben bijgevolg minder mogelijkheden om hun talenten te ontwikkelen.

Vanuit deze vaststelling werden de voorbije jaren verschillende projecten gelanceerd. We denken hierbij aan het initiatief van CANO en Sport Vlaanderen, waarbij 10 CANO-voorzieningen een sporttraject aflegden onder begeleiding van ISB. Van augustus 2018 tot november 2019 liep het project 'Maak tijd vrij'². De Ambrassade ging in 10 steden en gemeenten aan de slag om duurzame bruggen tussen jeugdwerk en jeugdhulp te bouwen. De focus lag op de rollen die een lokaal bestuur, de jeugdhulpvoorziening en haar begeleiders, (lokaal) jeugdwerk en jongeren zelf kunnen opnemen. Recent, in 2020 startte het Agentschap Opgroeien in nauwe samenwerking met het Departement CJM het vervolgetraject 'Maak samen tijd vrij'³ op. Hierbij werkten we verder met de opgedane ideeën uit 'Maak tijd vrij'. Daarnaast zijn er tal van lokale initiatieven die ook de brug tussen jeugdhulp en jeugdwerk/vrije tijd trachten te bouwen.

Ook door de Vlaamse Regering werd hier sterk op ingezet, mede naar aanleiding van de coronapandemie. In 2020 werd 4,5 miljoen euro vrijgemaakt om jeugdorganisaties te ondersteunen die projecten wilden organiseren voor kwetsbare kinderen en jongeren (Generatie Veerkracht). In 2021 werd een volgende stap gezet: er werd meer dan 3 miljoen euro vrijgemaakt om kinderen en jongeren in kwetsbare situaties een mooi vrijetijdsaanbod aan te bieden (Veerkracht Versterken). Binnen deze projectoproep werd gefocust op samenwerking tussen verschillende verenigingen.

Deze projectoproepen maakten duidelijk dat er van onderuit een grote behoefte is aan het versterken van het recht op vrije tijd van kinderen en jongeren in de jeugdhulp. Hiernaast gaf de Vlaamse regering in 2021 ook uitvoering aan de structurele inbedding en uitbreiding van de OverKopuizen zoals beoogd in het Vlaams regeerakkoord en in de beleidsnota WVG 2019-2024. Een OverKopuizen is een ontmoetingsplek voor jongeren met toegankelijke en geïntegreerde activiteiten van vrije tijd en ondersteuning in een omgeving van vertrouwen

---

² [Maak tijd vrij – De Ambrassade](#)

³ [Maak samen tijd vrij – De Ambrassade & Bataljong](#)

en geborgenheid. Het gaat om een plek waar je als jongere een luisterend oor vindt en beroep kan doen op ondersteuning op vlak van welbevinden zonder een label opgeplakt te krijgen. Het is hierbij dus essentieel dat er wordt vertrokken vanuit vrije tijd en ontmoeting. Het jeugdwerk is een essentiële partner binnen elk OverKopnetwerk.

Ook het lopende project rond de aanpak van verontrusting binnen het Jeugdwerk, uitgevoerd door het Vlaams Expertisecentrum kindermishandeling (VECK) en De Ambrassade, met als hoofddoel het jeugdwerk in al zijn verscheidenheid te versterken in het opmerken van en omgaan met situaties van verontrusting waardoor kinderen en jongeren zich gesteund voelen en beschermd worden, zet in op een nauwe samenwerking met jeugdhulp. Niet alleen in functie van vorming en intervisie, maar vooral in het kader van het verduurzamen van de gerealiseerde resultaten, mede door het initiëren van lokale samenwerking tussen jeugdwerk en jeugdhulp.

Dankzij al deze initiatieven leerden we veel de afgelopen jaren. We hebben gemerkt hoe moeilijk het is om deze bruggen te verduurzamen en te verbreden. Kinderen en jongeren botsen nog steeds op te veel drempels in hun zoektocht naar een leuke vrije tijd. De werelden van de jeugdhulp (in zijn brede noemer) en het jeugdwerk/vrije tijd blijken soms nog erg ver uit elkaar te liggen, waardoor elke partner op dit moment nog te zeer vertrekt vanuit zijn eigen krachten, en botst op zijn eigen grenzen. Het actiegericht praktijkonderzoeksproject ‘Op het randje’⁴, dat op dit moment uitgevoerd wordt door de Arteveldehogeschool in Gent, focust zich op deze knelpunten op het snijvlak van de samenwerking tussen jeugdwerkwijzen, jeugdhulpverlening en onderwijs bij jongeren tussen 15 en 25 jaar in kwetsbare situaties. Uit de eerste resultaten blijkt alvast dat een gedragen partnerschap over de verschillende sectoren heen, en het inzetten op netwerken noodzakelijk zal zijn voor het kunnen tegemoet komen aan het recht op vrije tijd voor de meest kwetsbare jongeren. Tegelijkertijd merken ze op dat er al heel wat samenwerkingsverbanden en platformen zijn, maar deze zijn vaak niet duurzaam: dezelfde signalen blijven komen.

1.2 DOELSTELLING

Vertrekkend vanuit de bovenstaande bevindingen en aanbevelingen en de Vlaamse en internationale beleidskaders, willen we duurzame samenwerkingsverbanden stimuleren om het recht op vrije tijd te versterken door bestaande drempels weg te werken. De focus ligt hierbij op het geïntegreerd inzetten op het recht op vrije tijd (zowel offline als online) van kinderen en jongeren in de jeugdhulp. De lokale noden en gedetecteerde drempels bepalen de doelstelling van het samenwerkingsverband. We hanteren een inclusieve benadering waarbij er vertrokken wordt vanuit enerzijds kinderen en jongeren zelf en het DNA van het jeugdwerk en vrijetijdsactoren anderzijds. Tegelijk willen we de expertise van jeugdhulp toegankelijker maken wanneer hier vanuit het vrijetijdsaanbod en het jeugdwerk nood aan is.

Het recht op vrije tijd wordt breder ingevuld dan de toegang tot een vrijetijdsaanbod. Naar analogie met de ‘vrijetijdsruimte’ zoals benoemd in het onderzoek van de AP Hogeschool (2016), gaat het over vrijetijdsbeleving in zowel de fysieke, de digitale als de mentale ruimte. Inzetten op vrije tijd is dus meer dan toeleiding tot bestaand aanbod, het gaat ook om het creëren van plekken waar niets moet, experimenteeruitruimtes waar kinderen en jongeren gewoon jong kunnen zijn. Deze verschillende aspecten maken het mogelijk om op diverse domeinen tegelijk in te zetten.

---

⁴ [Op het randje – Arteveldehogeschool](#)

2 WIE IS DE DOELGROEP?

Het is onze ambitie om te komen tot een samenwerkingsverband van lokale en regionale actoren, die geïntegreerd samenwerken binnen een regio waarin alle kwetsbare kinderen en jongeren vlot toegang hebben tot hun recht op vrije tijd, en alle hiermee samenhangende mogelijkheden kunnen beleven. Dit moet het bovendien mogelijk maken om vanuit een gezamenlijk gedragen visie en een doorgedreven samenwerking ondersteuning te kunnen bieden aan kinderen en jongeren die tussen de mazen van het net dreigen te vallen.

Meer concreet richt deze projectoproep zich op kinderen en jongeren met een traject in de jeugdhulp, of die nood hebben aan expertise uit jeugdhulp, maar hier om diverse redenen geen toegang toe hebben. Afhankelijk van de regio, de vastgestelde noden en de aanwezige jeugdhulppartners kan dit een andere invulling krijgen.

We stimuleren om extra aandacht te besteden aan meer complexe doelgroepen zoals niet-begeleide minderjarigen, kinderen en jongeren met een handicap, Roma jongeren of jongeren die verblijven in een gemeenschapsinstelling.

3 WAT WORDT ONDERSTEUND

Met deze projectoproep willen we **duurzame samenwerking** tussen organisaties die actief zijn in de vrije tijd van kinderen en jongeren⁵, jeugdhulp en lokale besturen stimuleren met het oog op het versterken van het recht op vrije tijd van kinderen en jongeren in de jeugdhulp. De samenwerking wordt aangezien als een middel en geen doel *an sich*. De oproep geeft ruimte voor nieuwe initiatieven of de verdieping en opschaling van al bestaande initiatieven.

De projectaanpak om de samenwerking tussen verschillende partners tot stand te brengen, moet vertrekken vanuit volgende randvoorwaarden;

- Het samenwerkingsverband bestaat **minstens** uit één organisatie die een vrijetijdsaanbod realiseert voor kinderen en jongeren, één actor uit de jeugdhulp en één lokaal bestuur
- die deel uitmaken van een **eerstelijnszone**
- waarbij **breder partnerschappen** worden gezocht met andere relevante actoren en/of bestaande platformen en/of netwerken (Kindvriendelijke Steden en Gemeenten, OverKop huizen, Huizen van het Kind, ...) vertrekkend vanuit bestaande drempels en vastgestelde noden
- om actief aan de slag te gaan rond het recht op vrije tijd van kinderen en jongeren van **0 tot 25 jaar** in de jeugdhulp, vertrekkend vanuit kinderen en jongeren zelf
- met oog op **verankering** van de output en geleerde lessen uit dit project, in de bestaande werkingen.

---

⁵ We richten ons op (boven)lokale initiatieven die een vrijetijdsaanbod realiseren naar kinderen en/of jongeren tussen 0 en 25 jaar. Dit kunnen zowel geprofessionaliseerde als vrijwilligersorganisaties zijn: speelpleinwerkingen, jeugdhuizen, jeugdbewegingen, jeugd welzijnsorganisaties, socio-culturele organisaties, sociaal-sportieve praktijken, ...

Het samenwerkingsverband slaat de handen in elkaar om op (boven)lokaal niveau de **drempels⁶ tot vrijetijdsbeleving** van kinderen en jongeren in de jeugdhulp weg te werken, vertrekkend vanuit de lokale realiteit. Voorbeelden van initiatieven⁷ kunnen zijn:

- Opzetten van een vrijwilligerspoule;
- In kaart brengen van lokale actoren en deze ontsluiten;
- Opzetten en/of uitbouwen buddy-werking;
- Opzetten van structureel overleg of dit verankeren in een bestaand platform;
- Wegwerken van praktische drempels (financieel, op vlak van mobiliteit, ...);
- Outreachend werken;
- Vrijtijdsaanbod faciliteren in bv. gemeenschapsinstellingen;
- Toeleiding naar een vrijetijdsaanbod op maat;
- Digitale activiteiten uitrollen of binnenbrengen;
- Nieuw of aangepast aanbod dat tegemoet komt aan de noden van de doelgroep (in vraag stellen van het eigen aanbod);
- (Digitaal) jeugdwerk en vrijetijdsaanbod ontsluiten naar voorzieningen;
- Het activeren van referentiepersonen vrije tijd bij de verschillende partners 'vrijtijdscoaches';
- Opzetten van ontmoetingsplekken;
- ...

4 AAN WELKE CRITERIA WORDT EEN PROJECT GETOETST?

4.1 ONTVANKELIJKHEID

- Het projectvoorstel wordt uiterlijk op **7 maart, 12.00 uur**, ingediend via het aanvraagformulier, doorgestuurd via mail naar **jkp@vlaanderen.be**.
- Het samenwerkingsverband bestaat minimaal uit één organisatie die een vrijetijdsaanbod realiseert voor kinderen en jongeren, één actor uit de jeugdhulp en één stad/gemeente (of de Vlaamse Gemeenschapscommissie of vzw De Rand voor de faciliteitengemeenten uit de Vlaamse Rand). Er wordt een bewijs (bv. e-mail, engagementsverklaring, collegeverslag, ...) toegevoegd van engagement van de betrokken kernpartners.
- De kernpartners engageren zich in een **uniek samenwerkingsverband**. In die zin kunnen (minimaal) drie kernpartners slechts 1 aanvraag indienen. Organisaties die meerdere vestigingsplaatsen hebben, kunnen per vestigingsplaats participeren in een samenwerkingsverband. Wanneer er meerdere aanvragen worden ontvangen van kernpartners die zich verenigen in verschillende samenwerkingsverbanden, zal enkel de eerst ingediende aanvraag die aan de voorwaarden voldoet als ontvankelijk worden beschouwd. Het bredere partnerschap kan fluctueren en is in die zin niet beperkt⁸.
- Om gesubsidieerd te worden, moet de begunstigde voldoen aan de volgende voorwaarden:

⁶ Mogelijke drempels zijn: betaalbaarheid (lidgeld, ...), bereikbaarheid (beperkte mobiliteit, ...), beschikbaarheid (gelimiteerd aanbod, ...), begripbaarheid (informatiedeling, ...), bruikbaarheid (aanbod vs. noden)

⁷ Deze opsomming is niet-limitatief

⁸ Actoren uit het bredere samenwerkingsverband mogen betrokken worden bij meerdere projectaanvragen van verschillende unieke samenwerkingsverbanden.

- Een vereniging zonder winstoogmerk zijn;
- In zijn werking de principes en de regels van de democratie aanvaarden en ook de rechten van het kind en het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden onderschrijven en uitdragen;
- Zijn zetel hebben in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- Ervoor zorgen dat alle gegevens die verband houden met de subsidiëringsvoorwaarden op de zetel voorhanden zijn in het Nederlands en die ter beschikking stellen voor onderzoek door de administratie;
- De bevoegdheden die wettelijk toekomen aan de algemene vergadering of aan de raad van bestuur, niet overdragen aan een derde;
- Op zelfstandige wijze de financiën beheren en het eigen beleid bepalen.

4.2 BEOORDELINGSCRITERIA

4.2.1 Omgevingsanalyse (score: 10)

Elke projectaanvraag moet starten met een **omgevingsanalyse/nodenanalyse**. Hier maakt een mogelijke probleemanalyse deel van uit, maar vooral de huidige lokale of regionale situatie vanwaar de projectaanvraag vertrekt, wordt geschetst. Wat zijn de noden, welke drempels worden er gedefinieerd en hoe zal hierop ingespeeld worden, wat zijn de pijnpunten, wat loopt er al goed, welke jeugdhulpvoorzieningen of gemeenschapsinstellingen zijn aanwezig? In de omgevingsanalyse moet voldoende ruimte zijn voor de bestaande problemen, deze mogen benoemd en erkend worden. De [toolbox](#) van Maak Samen Tijd Vrij, ontwikkeld door Bataljong en Ambrassade, bevat methodieken om je te gidsen doorheen de werelden van jeugdhulp en jeugdwerk.

4.2.2 Projectaanpak (score: 10)

Aansluitend op de omgevingsanalyse, moet de projectaanvraag een projectplan met volgende onderdelen bevatten:

- Visie van de kernpartners op het realiseren van het recht op vrije tijd en de doelstellingen die hieruit voortvloeien;
- Een duidelijke planning van 1 juli 2022 tot max. 30 juni 2023 waarin de relevante fasen in het project worden onderscheiden;
- Welke activiteiten en initiatieven gepland worden: de argumentatie hiervoor dient gekoppeld te zijn aan de gedefinieerde drempels en de aangehaalde noden in de omgevingsanalyse.

4.2.3 Samenwerkingsverband (score: 10)

Het unieke samenwerkingsverband bestaande uit **minstens één** organisatie die een vrijetijdsaanbod realiseert voor kinderen en jongeren, één actor uit de jeugdhulp en één lokaal bestuur, installeert mogelijkheden om dialoog tussen de verschillende partners en stakeholders (partnerorganisaties, praktijkwerkers, gezinnen, buurtvertegenwoordigers ...) te realiseren. Het is niet zo dat alle organisaties actief deel moeten uitmaken van het samenwerkingsverband. Het is belangrijk na te denken wat en waar de noden zijn, waar hechte partnerschappen het verschil kunnen maken en noodzakelijk zijn om de doelstellingen te bereiken. Dat

organisaties bijvoorbeeld op een afsluitende studiedag. De geselecteerde projecten moeten bereid zijn om hieraan deel te nemen en om hun expertise te delen.

8 CONTACT

Met vragen kan je per e-mail terecht bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media:

- Dorien De Vries: dorien.devries@vlaanderen.be
- Janne Vermeesch: janne.vermeesch@vlaanderen.be

Of het Agentschap Opgroeien:

- Bram Antheunis: bram.antheunis@opgroeien.be
- Lore Vanneste: lore.vanneste@opgroeien.be